

Forfatter: Andersen, H. C.

Titel: Udrag fra H.C. Andersens Eventyr bd. VII kritisk udg. efter de originale eventyrhæfter med varianter ved Erik Dal

Citation: Andersen, H. C.: "H.C. Andersens Eventyr bd. VII kritisk udg. efter de originale eventyrhæfter med varianter ved Erik Dal", i Andersen, H. C.: *H.C. Andersens Eventyr bd. VII kritisk udg. efter de originale eventyrhæfter med varianter ved Erik Dal*, C. A. Reitzel, 1990, s. 375. Onlineudgave fra Arkiv for Dansk Litteratur: <https://tekster.kb.dk/catalog/adl-texts-hcaeventyr07val-shoot-idm139890591761488/facsimile.pdf> (tilgået 18. april 2024)

Anvendt udgave: H.C. Andersens Eventyr bd. VII kritisk udg. efter de originale eventyrhæfter med varianter ved Erik Dal

nyttigt Stykke. De Fattige bleve vel bevaertede, havde en glad Aften« (II 226f). – **13** »*Godtgødder*«] godter, oversættelse af fr. »bonbons«.

205.14 *flinkeste*] hurtigste, raskeste. – **15** *slat i Benene*] en slags lammelse. – **18** *Flittergulde*] tyndt udhamret messingblik. – **23** *nærværende*] her: dygtig til at bruge sine hænder. – **34-37** *Gik alle Konger ... Nalæde*] 2. str. af H.A.Brorsons Opf af den ting, som GUD har gjort (Den danske Salmebog nr.12).

206.21ff. jvf. *ovf.* – **30** *tøj*] må.

207.16 *yndelige*] yndige. – **29** *Manden uden Sorg og Savn*] jvf. *Talismanen* (V 229f) og DdB 183f; Poul Høybye mener, A muligvis har fået eventyret fra A.F.E.Langbeins (1757-1835) *Das Heim des Glücklichen* (A-lana 3 rk. II 265).

208.11 *Ambe*] spil på to bestemte numre, der skal komme ud samtidig for at give gevinst. – **22** *Blaarlerred*] lærred fremstillet af blår, affaldsprodukt fremkommet ved skævning og hegling af hør eller hamp. – **26** *har den ... inde*] har endnu ikke rigtig tilegnet mig den.

209.30 *fornem*] fornemme. – **40-210.4** *Fiskerens Kone ... opfyldt*] Konen i muddergrøften, alm. folkeeventyr; jvf. Aarets tolv Maaneder, October (1833; SS XII 154).

Tante Tandpine

Tante Tandpine blev trykt første gang i NEH 10-72, der udkom 23.11.1872.

I Bemærkninger skriver A, at *Tante Tandpine* er »det senest digtede og nedskrevne« af hans eventyr (32), hvilket imidlertid er forkert, idet *Hvad gamle Johanne fortalte*, digtet 16.-28.9.1872, fik denne status.

Eventyrets tilblivelse strækker sig over to år, og det omtales første gang i et brev til fru Henriette Collin fra Basnæs 24.6.1870: »Jeg begyndte igaar et Eventyr »Tante Tandpine«, siden forandrede jeg Overskriften til »Tante Mikkens Tænder«. Det drejer sig om Tandpine og falske Tænder, jeg maa jo see at faae Noget ud af de Plager der paalægges mig. Imidlertid mærkede jeg, under Skrivningen, at det ikke var saa let at behandle den Historie vilde jeg blive inden for Grænsen af det Skjønne« (BEC IV 155). Hertil bemærkede fru Collin iøvrigt: »Jeg glæder mig til de nye Eventyr – men det er unægteligt et farligt Gebet at komme ind paa de forlorne Tænders Enemærker med Poesiens uafviselige Fordringer« (ib. 157).

Stoffet voldte da også så store vanskeligheder, at eventyret blev henlagt, og først under et ophold på Basnæs i forsommeren 1871 tog A

det atter frem. 24.5.1871 noterer han i Dagbøger: »Begyndt paa »Tante Tandpine« (IX 78). 28.5. skriver han til fru Melchior: »Jeg har begyndt paa en lille Historie om »Tante Tandpine«, men den groer lidt langsomt« (BFA II 636), og 30.5. fortæller han Henriette Collin: »De husker at jeg, ifjor jeg var her, begyndte paa et Eventyr om »forlaarne Tænder«, men jeg fandt det blev saa uskjønt at jeg opgav det. Iaar, da endnu Intet vil trives i min Digterhave, siden den blev lagt ind i Tordenskjoldsgade N° 17 [A.s bopæl vinteren 1870/71], kommer det lille Uhyre igjen tilbage og plager mig, dog i forandret behageligere Skikkelse. Jeg skriver saaledes paa »Tante Tandpines Drøm«, men om den vil udfolde sig til Noget, vil Tiden vise« (BEG IV 176). 1.6. beretter Dagbøger: »Følt mig poetisk stemt og trykket til at skrive paa Historien om Tandpine. Maaskee 1ste Juni iaar er Aarets første Musa Besøg hos mig! Velkommen!« (IX 801). 3.6. skriver han fortsat fra Basnæs til fru Melchior: »Et nyt Eventyr »Tante Tandpine« er næsten sluttet, jeg haaber at faa det heelt færdigt, før jeg tager til Byen. Dog ved færdigt forstaaes at faa det heelt paa Papiret i første Nødskrivning, siden skal det klippes til, gøres fyldigt, omskrives og atter omskrives« (Reumert 158f). 5.6. læste han iflg. Dagbøger for første gang begyndelsen af eventyret højt (IX 82), og efter hjemkomsten til København noterer han 9.6.: »I Tanken afrundet »Tante Tandpine« (ib. 83). 10.6. fortæller han fra Rolighed fru Henriques: »Jeg skriver paa et Eventyr om »Tandpine«. Og jeg vil ønske at Alle som læse det maa slippe for den virkelige Tandpine og da faar jeg mange Læsere« (BHenriques 160). Dette ønske blev det sidste, man hører om eventyret i 1871.

Endnu engang forløb et år – hvilket iøvrigt betød, at A har indarbejdet forskellige personlige oplevelser i de forskellige manuskriptstadier, jvf. ndf. Efter sin sædvanlige udenlandsrejse og et ophold på Basnæs var A 13.6.1872 taget ud på Melchior's landsted Rolighed på Østerbro i København, og her fortæller Dagbøger 29.6.: »Hele Dagen har jeg skrevet paa »Tante Tandpine« [sic], saa at jeg følte mig ganske træt« (IX 303). 4.7. hedder det: »Kjørt ind til Byen og hentet flere Papir-Lapper hvorpaa jeg har skrevet Udkast til »Tante Tandpine, kom hjem og skrev flittigt paa det, ordne[de] og fik mere Klarhed og Heelhed« (ib. 304). 5.7.: »Skrev fra Morgen til Aften paa Tante Tandpine, ik [d]en istand men føler mig træt« (ib.). 8.7. meddeles det i brev til fru Scavenius på Basnæs: »Jeg har skrevet fra Morgen til Aften paa Tante Tandpine som nok er ganske livligt fortalt« (utrykt, H.C.Andersens Hus, Odense; her citeret efter Buket 276). Dagen efter begyndte A sine sædvanlige oplæsninger for venner og bekendte (Dagbøger IX 306). 11.7. var der middagsselskab på Rolighed: »Jeg læste for dem Tante Tandpine, som nu er færdig og vel afrundet. Jeg